

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДЕРЕВООБРОБНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

ФЕДОРЧУК Сергій

аспірант

Мукачівський державний університет

<https://orcid.org/0009-0001-8862-4955>

e-mail: sergii.fedorchuk.wi@gmail.com

У дослідженні актуалізовано увагу до проблематики розвитку підприємницької діяльності у виробничому секторі національної економіки. Метою дослідження визначено удосконалення теоретико-методичних засад та методико-прикладних особливостей підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України. Встановлено, що підприємницька діяльність у деревообробній промисловості охоплює лісозаготівлю, первинну обробку деревини, виробництво меблів, целюлозно-паперову промисловість та інші суміжні галузі. Ідентифіковано специфічні характеристики підприємництва у деревообробній промисловості як безпосередньо в організації й здійсненні бізнесу, так і в механізмах та інструментах державної підтримки розвитку підприємницької діяльності. Показано, що найбільш специфічні аспекти підприємницької діяльності у деревообробній промисловості стосуються залежності від ресурсів, технологізації виробничих процесів, управління відходами, диференціації продукції, врахування регуляторних вимог, реалізації експортного потенціалу, врахування специфіки умов праці.

Ключові слова: підприємництво, підприємницька діяльність, підприємницький сектор, деревообробна промисловість, розвиток, організаційно-економічні засади, особливості.

THE ESSENCE AND CHARACTERISTICS OF BUSINESS ACTIVITY IN THE WOOD PROCESSING INDUSTRY

FEDORCHUK Sergey

Mukachevo State University

In the study, attention is updated to the problems of the development of entrepreneurial activity in the production sector of the national economy, namely in the woodworking industry. The purpose of the study is to improve the theoretical and methodological foundations and methodological and applied features of entrepreneurial activity in the woodworking industry of Ukraine. It has been established that business activities in the woodworking industry include logging, primary wood processing, furniture production, pulp and paper industry and other related industries. However, the woodworking industry is integrated into the national economy through various inter-industry linkages, providing raw materials for other industries such as construction, chemical industry, engineering, etc., and also depends on the supply of materials and machinery from other sectors. The specific characteristics of entrepreneurship in the woodworking industry have been identified, both directly in the organization and implementation of business, and in the mechanisms and tools of state support for the development of entrepreneurial activity. In particular, enterprises engaged in woodworking should take into account not only economic, but also environmental aspects of their activity. This includes rational and responsible management of forest resources, implementation of innovative processing methods and maximum reduction of negative impact on the environment. A balanced approach to the use of wood contributes not only to the maintenance of the ecological balance, but also opens the way for the sustainable development of the enterprise. Technological aspects in the woodworking industry should also be considered critically important, since this industry depends on the use of specialized equipment for effective wood processing.

Keywords: investment and innovation activity, investment and innovation security, strengthening mechanisms, activation, war, crisis, challenges, threats, risks.

ФЕДОРЧУК, С. (2024). СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДЕРЕВООБРОБНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ. *Development Service Industry Management*, (2), 35–39. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(6\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(6))

FEDORCHUK, S. (2024). THE ESSENCE AND CHARACTERISTICS OF BUSINESS ACTIVITY IN THE WOOD PROCESSING INDUSTRY. *Development Service Industry Management*, (2), 35–39. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(6\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(6))

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Деревообробна галузь є однією з ключових складових промисловості, що займається переробкою деревини. Підприємницька діяльність у деревообробній промисловості включає виробництво різноманітної продукції з деревини та її побічних продуктів, зокрема лісопилних, меблевих виробів, фанери, дерев'яних пластиків, а також деревостружкових та деревинноволокнистих плит.

Підприємницька діяльність в деревообробній промисловості здебільшого трактується як багатогранний процес, який охоплює ефективне використання ресурсів, інноваційні технології та стратегічне

планування для досягнення високих показників виробництва і розвитку. При тому, достатньо важливою є державна підтримка підприємництва в цій галузі, яка дозволяє забезпечити стабільність і зростання попри зовнішні виклики. Особлива увага стосується необхідності застосування сучасних методів управління та впровадження технологічних інновацій, що сприяють оптимізації виробничих процесів і покращенню якості продукції. Вказане актуалізує завдання удосконалення теоретико-методичних засад особливостей підприємницької діяльності у деревообробній промисловості та її державної підтримки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичним та методико-прикладним аспектам як організації та управління здійсненням, так і державного регулювання розвитку підприємницької діяльності у деревообробній галузі національної економіки присвячені результати численних публікацій таких науковців, як С. Бойда [1;2,с.80-84], Т. Васильців, Р. Лупак, В. Васильців [3,с.161-172], І. Гурняк [4,с.157-161], А. Івануса [5,с.12-22], С. Іщук, Л. Коваль [6,с.45-51], В. Польовська [7,с.103-111], Н. Попадинець [8,с.242-246], М. Реслер, В. Мікловда, М. Пітюлич, Н. Гапак [9,с.146-148], В. Федорак, А. Ковальчук, О. Остафійчук [10,с.145-151], О. Мульська, О. Левицька, В. Панченко [11,с.44-58;12,с.426] та ін.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРИШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Однак, не вирішеною частиною аналізованої проблеми залишається обґрунтування теоретико-методичних положень забезпечення розвитку підприємництва безпосередньо у галузі деревообробки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ

Метою статті є удосконалення теоретико-методичних засад та методико-прикладних особливостей підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відносно сутності підприємницької діяльності у деревообробній промисловості, то, на загал, вона не відрізняється від підприємництва в інших видах господарювання. Так, це діяльність, пов'язана з ризиком, зі залученням ресурсів з метою отримання доходу (необхідного для покриття витрат щодо інвестицій в бізнес, обслуговування поточної діяльності та забезпечення подальшого розвитку і масштабування бізнесу в стратегічній перспективі) та прибутку. У її основі – організація повного спектру або спеціалізація на часткових операціях у деревообробці. Однак, якщо вести мову про специфіку підприємництва у деревообробній промисловості, то, беззаперечно, що вона наявна і, відповідно, обумовлює специфічні підходи, механізми, інструменти й засоби державної політики стимулювання розвитку підприємництва.

До прикладу, С. Бойда робить акцент на стратегічному потенціалі підприємств, який вважається ключовим для розвитку регіональної економіки. Зокрема він зосереджує увагу на специфіці в таких аспектах, як сутність підприємницької діяльності, стратегічний потенціал, практичне втілення стратегічних ініціатив, де звертається увага на важливість реалізації стратегічного потенціалу через конкретні заходи, такі як лісовідновлення, оптимізація виробничих процесів, пошук нових ринків і впровадження інновацій [2,с.80-84].

Інші автори розглядають підприємства деревообробної промисловості під екологічною призмою. Так, І. Гурняк розглядає сутність підприємницької діяльності в деревообробній промисловості через призму екологізації економічних процесів. Автор акцентує увагу на важливості інтеграції екологічних стратегій в усі етапи виробництва, починаючи від видобутку матеріалів до переробки відходів. Центральною темою є впровадження нової концепції розвитку, яка включає застосування екодизайну та аналізу життєвого циклу продукції для мінімізації екологічного впливу. Автор підкреслює необхідність подальших досліджень і розробок в галузі екологічних технологій та екодизайну, а також розроблення і впровадження комплексних стратегій екологічного менеджменту на підприємствах, вказує на потребу у вдосконаленні правової та нормативної бази для підтримки екологічних інновацій у деревообробній промисловості [4,с.157-161].

Такої ж думки дотримується А. Івануса, який розглядає сутність підприємницької діяльності в деревообробній промисловості з точки зору інтеграції екологічних та економічних цілей. Автор ставить за мету показати, як можна оптимізувати виробничі процеси на підприємствах лісопромислового комплексу, забезпечуючи більшу економічну вигоду при одночасному зниженні негативного впливу на довкілля. Згідно з А. Іванусою, ключ до розв'язання цієї проблеми полягає в створенні та впровадженні ефективних еколого-економічних стратегій, які б сприяли сталому розвитку. Це означає, що підприємства деревообробної промисловості мають переорієнтуватися на використання ресурсозберігаючих технологій, оптимізацію виробничих циклів та максимізацію переробки відходів. Він стверджує, що для досягнення цих цілей необхідно забезпечити тісну взаємодію між підприємствами, науковими установами та урядовими органами для створення ефективної системи екологічного менеджменту, що стане основою для інновацій та покращення конкурентоспроможності вітчизняної деревообробної промисловості [5].

В. Польовська висуває тезу про те, що сутність підприємницької діяльності в деревообробній промисловості має базуватися на принципах сталого розвитку та екологічної відповідальності. Сучасне

підприємництво в даній сфері вимагає не тільки ефективного використання ресурсів і забезпечення економічної вигоди, але й активного впровадження екологічних стандартів та практик. Використання принципів екологічного маркетингу допомагає підприємствам виявляти нові ринкові ніші, збільшувати лояльність клієнтів та створювати більш стійкий імідж компанії, що базується на зелених технологіях і відповідальному відношенні до навколишнього середовища [7,с.103-111]. Таким чином ми бачимо, що авторка підкреслює, що застосування екологічних ініціатив і стратегій в маркетинговій діяльності має супроводжуватися систематичним моніторингом та оцінкою їхньої ефективності, щоб забезпечити не тільки екологічну, а й економічну вигоду для підприємства. Це включає аналіз життєвого циклу продукції, оцінку впливу на довкілля та розробку екологічно ефективних упаковок і технологій. Екологічний маркетинг не просто спосіб досягнення економічної вигоди, а стратегічний підхід, що забезпечує тривалу взаємовигідну взаємодію між підприємством і суспільством, сприяє зміцненню екологічної обізнаності та покращенню якості життя.

Н. Попадинець розглядає підприємницьку діяльність у деревообробній галузі як інтегральну частину лісопромислового комплексу, акцентуючи на її багатогранності та взаємозв'язку з іншими секторами економіки. Підприємницька діяльність в цій сфері описується через широкий спектр процесів: від вирощування і заготівлі лісу до виробництва готової продукції, такої як меблі, будівельні матеріали та целюлозно-паперова продукція. Такий підхід сприяє максимізації вартості вироблених товарів та покращенню ефективності внутрішнього ринку [8,с.242-246]. Як бачимо автор також звертає увагу на економічні та екологічні аспекти діяльності, акцентуючи на необхідності збалансованого використання лісових ресурсів для забезпечення сталого розвитку галузі та мінімізації негативного впливу на довкілля.

С. Іщук та Л. Коваль розглядають підприємницьку діяльність у деревообробній промисловості як комплексний процес, що включає використання місцевих лісових ресурсів для створення високовартісних продуктів. Автори акцентують увагу на тому, що ефективне ведення бізнесу в цій галузі вимагає інновацій та впровадження новітніх технологій обробки деревини, що сприятиме збільшенню доданої вартості продукції. На їх думку, ключовими елементами підприємницької діяльності в деревообробній промисловості є ефективне управління ресурсами, налагодження сталих ланцюгів постачання, а також зосередження на експортних можливостях, які відкривають нові ринки та допомагають розширювати бізнес [6,с.45-51]. Таким чином, на думку авторів, розвиток підприємницької діяльності в деревообробній промисловості має базуватися на комплексному підході, що враховує як внутрішні потреби ринку, так і потенціал для міжнародного співробітництва, роблячи акцент на інноваціях, якості та сталому використанні ресурсів.

В. Федорак та ін. розглядають підприємницьку діяльність у деревообробній промисловості як процес, який потребує впровадження інновацій та стратегічного планування для досягнення сталого розвитку. Автори стверджують, що основою для успішного інноваційного розвитку є інтеграція сучасних технологій, оновлення обладнання, а також застосування новітніх методів управління та оптимізації виробничих процесів. Ними наголошено на значенні інновацій не лише у контексті технологічного оновлення, але й як необхідності адаптації до змінюваних ринкових умов та потреб споживачів [10,с.145-151]. Відтак, успіх деревообробних підприємств у значній мірі залежить від здатності до інноваційного розвитку та проактивного ставлення до змін у галузі. Сутність підприємницької діяльності в деревообробній промисловості трактується через призму інновацій та стратегічного розвитку, технологічну модернізацію, організаційне вдосконалення та оновлення бізнес-моделей для забезпечення конкурентоспроможності та адаптації до динамічних ринкових умов.

За результатами аналізу бачення сутнісних характеристик підприємницької діяльності у деревообробній галузі вітчизняними вченими можна трактувати, що вона полягає в інтеграції всіх етапів виробничого циклу – від вирощування та заготівлі лісу до кінцевої обробки деревини і виробництва готової продукції. Ця діяльність охоплює лісозаготівлю, первинну обробку деревини, виробництво меблів, целюлозно-паперову промисловість та інші суміжні галузі. Деревообробна промисловість інтегрована в економіку через різні міжгалузеві зв'язки, забезпечуючи сировину для інших галузей, таких як будівництво, хімічна промисловість, машинобудування тощо, а також залежить від постачання матеріалів і техніки з інших секторів. Екологічна складова є важливою частиною підприємницької діяльності в деревообробній промисловості. Вона передбачає раціональне використання лісових ресурсів, збереження і відтворення лісів, а також мінімізацію негативного впливу на довкілля. У сучасних умовах глобалізації та економічної нестабільності підприємства деревообробної галузі змушені впроваджувати інноваційні технології та адаптивні управлінські підходи для підвищення своєї конкурентоспроможності. Це включає впровадження нових методів обробки деревини, вдосконалення логістичних процесів та розвиток нових ринків збуту. Таким чином, підприємницька діяльність у деревообробній промисловості характеризується своєю багатогранністю, включаючи економічні, екологічні, соціальні та інноваційні аспекти, що забезпечують її сталий розвиток і інтеграцію в національну та глобальну економіку (рис. 1).

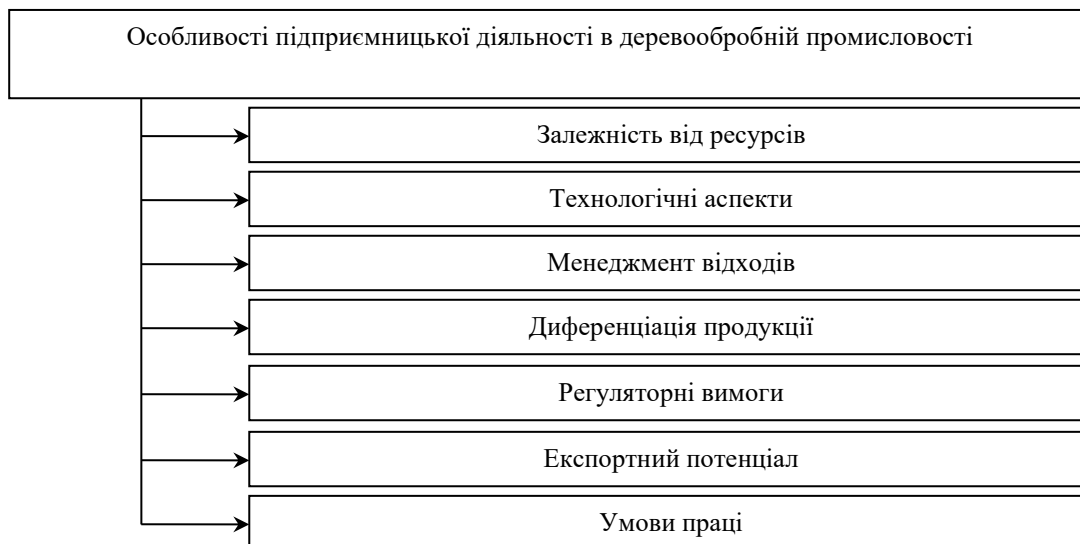

Рис. 1. Особливості діяльності підприємництва в деревообробній промисловості

Джерело: авторська розробка.

Велика залежність від ресурсів – це діяльність, яка сильно залежить від доступу до високоякісної деревини. Вона потребує стабільних джерел постачання та ефективного лісового господарства, а також уваги до питань екології та сталого розвитку. Діяльність у сфері деревообробної промисловості значною мірою залежить від якості та доступності первинних ресурсів, зокрема деревини. Якість вихідної сировини визначає не тільки кінцеву вартість продукції, але й її характеристики, такі як міцність, довговічність та естетичний вигляд. Важливим аспектом є налагодження стабільних та надійних каналів постачання деревини, що вимагає партнерства з надійними постачальниками та власниками лісових насаджень.

У такому випадку потрібно звертати увагу на ефективність використання ресурсів та на принципи сталого розвитку. Це означає не тільки відповідальний вибір деревини з урахуванням її відновлюваності, але й застосування практик, що мінімізують вплив виробничих процесів на навколишнє середовище. Важливою частиною цього є відновлення лісів та підтримка біодиверситету, а також ефективне використання відходів деревообробки, що можуть бути повторно використані як другорядні матеріали або для виробництва енергії.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Розвиток підприємництва слугує важливим завданням державної політики, оскільки досягнення її цілей і завдань безпосередньо корелює з вирішенням комплексного спектру системних макроекономічних та соціальних завдань. Йдеться про зайнятість і доходи населення, зниження безробіття, збільшення чисельності функціонуючих та прибуткових суб'єктів господарювання, зростання ВВП, ВРП, інвестицій, покращення конкурентного середовища, раціональне використання ресурсів, місцевий економічний розвиток і т. п. Відтак, держава зацікавлена та здійснює стимулювання розвитку підприємництва у всіх видах економічної діяльності, однак особливою вагою тут набувають галузі реального сектора національного господарства, до яких у тому числі відноситься деревообробна промисловість.

Закономірно, що тут є власна специфіка як безпосередньо в організації й здійсненні бізнесу, так і в механізмах та інструментах державної підтримки розвитку підприємницької діяльності. Зокрема, підприємства, які спеціалізуються на деревообробці, мають враховувати не тільки економічні, але й екологічні аспекти своєї діяльності. Крім того, найбільш специфічні риси підприємницької діяльності у деревообробній промисловості стосуються: залежності від ресурсів, технологізації виробничих процесів, менеджменту відходів, диференціації продукції, врахування регуляторних вимог, реалізації експортного потенціалу, врахування специфіки умов праці.

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі стосуються удосконалення методики аналізування підприємницької діяльності у галузі деревообробної промисловості.

Література

1. Бойда С. В. Оцінка стратегічного потенціалу підприємств деревообробної промисловості Чернівецької області. Ефективна економіка. 2013. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_8_29.
2. Бойда С.В. Напрями удосконалення формування та реалізації стратегічного потенціалу деревообробних підприємств Чернівецької області. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 19. С. 80-84.
3. Васильців Т., Лупак Р., Васильців В. Характеристика функціональних складових економічної безпеки

сектору інформаційно-комунікаційних технологій України. Економічний дискурс. 2017. № 1. С. 161-172.

4. Гурняк І. Застосування нової концепції розвитку до деревообробних підприємств України. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2012. Випуск 47. С. 157-161.

5. Івануса А. Оптимізація виробничих зв'язків підприємств територіального лісопромислового комплексу за критеріями еколого-економічної ефективності дис... канд. екон. наук : 08.08.01. Львів, 2003. 224 с.

6. Ішук С.О., Коваль Л.П. Потенціал розвитку деревообробних виробництв у західному регіоні України та напрями його реалізації. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2020. Вип. 1(141). С. 45-51.

7. Польовська В.Т. Формування позитивного іміджу лісових і деревообробних підприємств за допомогою екологічного маркетингу. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.9. С. 103-111.

8. Попадинець Н.М. Лісопромисловий комплекс як складова внутрішнього ринку України. Механізм регулювання економіки. 2011. №4 (54). С. 242-246.

9. Реслер М. В., Мікловда В. П., Пітюлич М. І., Гапак Н. М. Значення обліково-аналітичної інформації в управлінні підприємством. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка, 2012. Вип. 3 (37). С. 146–148.

10. Федорак В.І., Ковальчук А. П., Остафійчук О. В. Стратегія інноваційного розвитку деревообробних підприємств Івано-Франківської області. Вчені записки Університету «КРОК». 2018. № 49. С. 145–151.

11. Vasylytsiv T., Mulska O., Levytska O., Lupak R., Semak B., Shtets T. [Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation](#). Science and innovation. 2022. № 18 (2). С. 44-58.

12. Mulska O., Levytska O., Panchenko V., Kohut M., Vasylytsiv T. [Causality of external population migration intensity and regional socio-economic development of Ukraine](#). Problems and Perspectives in Management. 2020. № 18 (3). С. 426.

References

1. Boyda, S. V. (2013). Assessment of the strategic potential of enterprises of the woodworking industry of Chernivtsi region. *Efficient economy*. no. 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_8_29.

2. Boyda, S. V. (2013). Directions for improving the formation and implementation of the strategic potential of woodworking enterprises of the Chernivtsi region. *Investments: practice and experience*. no. 19. pp. 80-84

3. Vasylytsiv, T., Lupak, R., Vasylytsiv, V. (2017). Characteristics of functional components of economic security of the information and communication technologies sector of Ukraine. *Economic discourse*. no. 1. pp. 161-172.

4. Gurnyak, I. (2012). Application of the new concept of development to woodworking enterprises of Ukraine. *Bulletin of Lviv University. The series is economical*. Iss. 47. pp. 157-161.

5. Ivanusa, A. (2003). Optimization of production relations of enterprises of the territorial forestry complex according to the criteria of ecological and economic efficiency dis... candidate. economy Sciences: 08.08.01. Lviv, 2003. 224 p.

6. Ishchuk, S. O., Koval, L. P. (2020). The potential for the development of woodworking industries in the western region of Ukraine and directions for its implementation. *Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*. Iss. 1(141). pp. 45-51

7. Polevska, V. T. (2012). Formation of a positive image of forestry and woodworking enterprises with the help of ecological marketing. *Scientific bulletin of NLTU of Ukraine*. Iss. 22.9. pp. 103-111.

8. Popadinets, N. M. (2011). The forestry complex as a component of the domestic market of Ukraine. *Mechanism of economic regulation*. no. 4 (54). pp. 242-246.

9. Resler, M. V., Miklovda, V. P., Pityulych, M. I., Hapak, N. M. (2012). The value of accounting and analytical information in enterprise management. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod University: Series: Economics*. Iss. 3 (37). pp. 146–148.

10. Fedorak, V. I., Kovalchuk, A. P., Ostafychuk, O. V. (2018). Strategy of innovative development of woodworking enterprises of Ivano-Frankivsk region. *Scientific notes of the "KROK" University*. no. 49. pp. 145–151.

11. Vasylytsiv, T., Mulska, O., Levytska, O., Lupak, R., Semak, B., Shtets, T. (2022). [Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation](#). *Science and innovation*. no. 18 (2). pp. 44-58.

12. Mulska, O., Levytska, O., Panchenko, V., Kohut, M., Vasylytsiv, T. (2020). [Causality of external population migration intensity and regional socio-economic development of Ukraine](#). *Problems and Perspectives in Management*. no. 18 (3). pp. 426.